

Innhold

Forord	5
Innledning	13
<i>Kjetil Steinholt og Maria Øksnes</i>	
Lanseringen av dannelsbegrepet	20
<i>Ingeborg Tvetter Thoresen</i>	
Den politiske prosessen – et kort riss	21
Bakteppet – et lite riss	23
En «definisjon» på vandring	23
«Danningspedagogikk»?	25
Et maktkritisk forskerblikk	27
Nytt syn på barn	28
Hvor nytt er «det nye synet på barn»?	28
«Det nye syn på barn» – et kritisk innspill	29
Danning – bare prosess?	30
Arbeidsgruppens dannelsbegrep	31
Danning hos Løkken	33
Oppdragelse en kjensgjerning, men et ikke-tema	34
Oppdragelsesbegrepet hos Søbstad og Løkken	34
Forholdet mellom generasjoner og oppdragelsesoppgaven	36
Danning – et overordnet begrep?	37
Utsyn og utfordringer	40
Danning i barnehagen i et historisk perspektiv	45
<i>Tora Korsvold</i>	
Innledning	45
Del I: Barn, barndom, barnehage	48
Barnehagepolitiske mål	48

INNHold

1950-årene: Barnet som objekt	49
1970-årene: Barnet som aktiv ressurs for samfunnet	51
Fra 2000: Barnet som medborger – deltagelse og demokrati	53
Del 2: Dagens tyske dannelsesdiskurser	55
Selvanning	58
Refleksjoner rundt selvanning og deltakerfellesskap	59
Avslutning	64
Barnehagen, læring og den nasjonale konkurransevnen	69
<i>Når «barnets dannning» blir parameter i en global kunnskapsøkonomi</i>	
<i>John Benedicto Krejsler</i>	
Innledning	69
Nye trender i skandinaviske barnehager	72
Barnets dannning som transnasjonalt og nasjonalt kompetanseanliggende	75
Omplasseringen av barnehagen til en utdannings- og kompetanseutviklingskontekst	79
Kampen om retten til å definere og virkeliggjøre barnets dannning	82
Ute i kommunene: Danske erfaringer med de nye rammene for arbeidet med barnets dannning	85
Diskusjon og konklusjon: «Barnets dannning» i kampen mellom policy og de profesjonelle	87
Inn i barnehagens underliv	95
<i>Danning i et utpreget hermeneutisk landskap: En vag utprøving</i>	
<i>Kjetil Steinholt</i>	
Forgrunnen	97
Bakgrunnen	99
Avgrunnen	104
Danning gjennom tradisjoner	104
Danning gjennom negative erfaringer	106
Danning gjennom innsikt, takt, timing og klokskap	109
Danning gjennom Saken selv	111
Danning gjennom det nære vennskap	112
En helhetlig dannelse – i balansepunktet mellom barnet som mål og barnet som funksjon	118
<i>Eldar Taraldsen</i>	
Innledning	118
Barnehagen som læringsarena	121

Barna som ressurs og investering	124
Mennesket som mål og ikke som funksjon (middel)	125
En gjenopprettelse av balansen mellom intellekt og moral	128

Ansvarliggjøring og myndiggjøring av barnet - i et dannelsesperspektiv 134

Vibeke Glaser

Danning i barnehagen	134
Danningsbegrepets opprinnelse	136
Danning, myndiggjøring og selvbestemmelse	137
Danning og myndiggjøring av barnet	138
Myndiggjøring og disiplinering av individet	140
Ansvarliggjøring og myndiggjøring som frigjøring og kontroll	141
Uavhengighet og avhengighet	141
Muligheter og begrensninger for barns ansvarlighet	143
Barns behov for dannede og myndige voksne. Avsluttende tanker	146

Å fremme danning

Hvilken form for praktisk kunnskap kreves?

Mariann Doseth

Å fremme danning - en viten om hva som virker?	155
<i>A helpful tool for Race to the Top</i>	158
Danning er bevegelig	160
Aristoteles og kunnskapsformen <i>fronesis</i>	163
<i>Techne</i> og danning	165

Danning til livet - et fortolkende prosjekt

Hilde Merete Amundsen

Ansats	169
Etikk, religion og filosofi	170
Rammeplanen om undring	176
Dannelsen har sitt utgangspunkt i erfaringen	178
Undring og filosofi	180
«Mange barn savner en god stillhet som gir muligheter til å lytte og tenke»	182
Avslutning	185

INNHOLD

Danningens objektivitet	188
<i>Trialogiske perspektiver på religion, filosofi og etikk i barnehagen</i>	
<i>Geir Afdal</i>	
Mot en bestemmelse	189
Danningens subjekt og objekt	192
Trialogisk danning	197
Etisk, filosofisk og religiøs trialogisk danning	199
En kort konklusjon	203
Danning: kultur, kunst, kreativitet	205
<i>Else Marie Halvorsen</i>	
Danning i rammeplanen	206
Kultur, kunst, kreativitet	208
En kulturdidaktisk forståelsesramme	211
Det dobbelte kulturbegrepet	211
Den dobbelte didaktikken	213
Estetisk erfaring: kunst og kreativitet	214
Estetisk erfaring	214
Barns møte med et kulturelt mangfold	217
Barns kreativitet	218
Samspill og ledelse	222
Avslutning	223
Dataspill - et eksempel på danning i barnehagen	227
<i>Carin Falkner</i>	
Innledning	227
Danning i en digitalisert tid	228
Lek - en metafor for danning	230
Digitale verktøy og bruk av dataspill i norske barnehager	232
Bruk av dataspill som lek og danning	233
Vennskap og fellesskap ved datamaskinen	235
Dataspill og teknokulturell danning i norske barnehager	239
Naturbarnehager - naturfaglig danning i barnehagen	243
<i>Niels Ejbye-Ernst</i>	
Allmenndanning	246
Naturfaglig danning som en del av allmenndanningen	246
Hvorfor naturfaglig danning?	247
Demokratiutfordringen og individutfordringen	249

INNHOLD

Individutfordringen	249
Demokratiutfordringen	250
Erfaringsbaserte læreprosesser - mot naturfaglig danning	251
Barnehagebarn og hverdagskunnskap	253
Ad 1. Tankegangen er menneskebundet	254
Ad 2. Tankegangen er bundet til det faktisk foreliggende	254
Ad 3. Tankegangen er bundet til hvordan verden umiddelbart ser ut ..	255
En undersøkelse av danske pedagogers formidling av naturfaglige forhold for barn i naturbarnehager	255
Naturfaglig danning som allmenndanning	258
Mennesket er ikke skaperverkets krone	262
<i>Einar Sundsdal</i>	
Danning som <i>summum bonum</i>	263
Å fremme danning og/eller kjærlighet til naturen	264
Mennesket er blitt oppdratt gjennom sine feiltagelser	267
Den dannelsesteoretiske treenighet	269
Om å kultivere sin ufølsomhet overfor naturens kall	272
Moralen og menneskeheten [...] alene har verdighet	273
Å lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen	275
«All lek er eksistens i åpenheten»	278
Lek og danning i barnehagen	
<i>Intervju med Torben Hangaard Rasmussen</i>	
<i>av Maria Øksnes</i>	
Forfatterne	293

